

Utrikesminister Ann Linde
Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

20 december 2021

Dnr: KS 2021-1670

Immaterialrätt och tillgången till covidvaccin

Bästa Ann Linde,

Jag vill först tacka Dig för Sveriges starka engagemang i frågan om jämlik vaccintillgång och för det omfattande stödet till COVAX. Särskilt noterar jag och välkomnar att även donationer av de dyrare mRNA-vaccinerna nu har kommit igång, genom donationen av Moderna-doser till Rwanda. Omicron-varianten illustrerar tydligt hur dagens extremt ojämna tillgång till covidvaccin utgör en allvarlig fara, inte bara för människor i de länder som idag saknar tillräcklig tillgång till vaccin, utan för hela världen.

Även om delande av överskottsdoser är centralt kan det inte lösa hela problemet med bristande tillgång på vaccin. Allra viktigast är att förbättra förutsättningarna för ökad inhemsk produktion, särskilt i de regioner där bristen på vaccin är som störst. Jag vädjar därför till dig att ompröva regeringens tidigare motstånd mot förslaget om tillfälligt undantag från TRIPS-avtalet och att verka för en ändrad linje inom EU. Förslaget som lades fram för ett år sedan av Indien och Sydafrika stöds nu av en lång rad länder, inklusive hela den afrikanska kontinenten, med starkt stöd och uppmuntran från Afrikanska Unionen. USA anslöt sig i våras, och förslaget backas också upp av FN:s generalsekreterare Antonio Guterres och Världshälsoorganisationen.

EU framstår idag som den starkaste motståndaren mot förslaget. Inför det ministermöte med Världshandelsorganisationen WTO som skulle ha inletts den 30 november, och som skjutits upp på grund av Omicron, hade EU tagit fram ett eget förslag. Detta förslag är emellertid enligt flera bedömare otillräckligt och ineffektivt.¹

Jag har förståelse för att regeringen behöver balansera flera intressen i denna fråga. Immaterialrätt baseras alltid på en avvägning mellan å ena sidan samhällets intresse av att ge producenter incitament att ta fram ny kunskap och innovation, och å andra sidan samhällets intresse av att inte begränsa den samhällsnytta som snabb spridning av den nya kunskapen ger. Den optimala balansen mellan de två samhällsintressena är inte given en gång för alla. I extrema lägen, som den pågående pandemin, måste det finnas utrymme att ompröva denna intresseavvägning på ett pragmatiskt sätt.

---

¹ [EU's alternative to IP waiver won't speed up vaccination in poorer countries: health expert – EURACTIV.com; 3 reasons why the EU's TRIPS Waiver counter-proposal is an insufficient solution in a pandemic | Médecins Sans Frontières Access Campaign \(msfaccess.org\)](#)

Jag är fullt medvetna om att immaterialrätten givetvis inte är det enda hindret för en snabb uppbyggnad av en kapacitet att producera vacciner. Samtidigt tar vi rygg på en rad olika och respekterade aktörer i olika länder som insisterar på att den är ett betydande hinder som behöver undanröjas för att lokal tillverkning ska kunna etableras och skalas upp. Utifrån denna kunskap har jag svårt att se att immaterialrätten inte skulle ha någon betydelse alls. Det är dags att vända på alla stenar och använda alla verktyg vi har i vår makt i kampen mot pandemin, även de handelsrelaterade avtalen.

Act Svenska kyrkan slår följe med flera biståndsaktörer inom Europa som just nu uppmanar sina regeringar att ändra hållning i TRIPS-frågan, med förhoppning om en annan linje från EU:s sida. Genom Act Svenska kyrkans europeiska nätverk ACT EU står vi bakom en debattartikel med samma budskap som detta brev.² Jag vill också hänvisa till Europaparlamentets upprepade uttalanden i frågan, det senaste antaget den 25 november i år.³

Med vänlig hälsning och önskan om en god ledighet

Erik Lysén
Chef för Act Svenska kyrkan

cc.
Biståndsminister Matilda Ernkrans
Utrikeshandelsminister Anna Hallberg

---

² [Opinion | Vaccines for all: time for the EU to rise to the challenge \(brusselstimes.com\)](https://brusselstimes.com/opinion/vaccines-for-all-time-for-the-eu-to-rise-to-the-challenge)

³ [Texts adopted - Multilateral negotiations in view of the 12th WTO Ministerial Conference in Geneva, 30 November to 3 December 2021 - Thursday, 25 November 2021 \(europa.eu\)](https://europa.eu/press-room/content/20211125_IPR_01_en)